

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili

8/12289 sayılı yazılı soru önergeme süresi içinde cevap verilmediği için önergemi yeniliyorum.

Türkiye ekonomisi için önemli bir sorun alanı olan cari işlemler açığının finansmanı açısından bakıldığında doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının payının artması büyük önem arz etmektedir. Bununla birlikte, özellikle 2005 sonrasında doğrudan yabancı sermaye yatırımlarında gözlenen artışların, yabancı sermayenin ülkemizin sermaye stokuna katkıda bulunan yeni yatırımlar (yeşil saha yatırımları) yoluyla değil, birleşmeler ve satınalma yoluyla ülkeye gelen yatırımlar ile kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleştirilme yöntemiyle blok olarak veya kısmen yabancı sermayeye satılmasından kaynaklandığı görülmektedir.

Diğer taraftan, doğrudan yabancı yatırım girişleri içinde imalat sanayi sektörlerinin payının yüksek olmadığı, bu çerçevede yabancı yatırımların önemli bir kısmının hizmet sektörlerine geldiği, hizmetler sektörü içinde de ağırlıklı olarak bankacılık ve finans ile taşımacılık, depo ve haberleşme gibi alt sektörlerin payının yüksek olduğu gözlenmektedir.

Doğrudan yabancı sermaye girişlerinde diğer dikkat çekici bir nokta ise özellikle son yıllarda yabancıların ülkemizde gayrimenkul alımlarının doğrudan yabancı sermaye girişlerinin büyük bir kısmını oluşturması ve yüzde 80'ler seviyesine ulaşmış olmasıdır. Yabancıların gayrimenkul alımı, ülkeye uzun vadeli döviz girişi sağlamasına rağmen, gerek üretim ve ihracatla bağlantısının düşük olması, gerekse gayrimenkulün satılıp ülkeden çıkılmasının diğer doğrudan yatırım türlerine göre kolay olması nedenleriyle ülke ekonomisine sağladığı katkı sınırlıdır.

Özet olarak söylersek, ülkemizin kalkınma ve sanayileşme amaçları ile uyumlu, istihdam ve milli gelirin artışına katkıda bulunacak bir doğrudan yabancı sermaye politikamızın bulunmadığı açıktır. Diğer taraftan, dünyada doğrudan yabancı sermayeyi yüksek miktarda çeken Çin, Hindistan, Brezilya ve Doğu Avrupa ülkelerinde stratejik bazı sektörlerde doğrudan yabancı sermayeye bazı kısıtlamalar getirildiği ve/veya yabancı sermayenin bazı sektörlerde kısmen veya tamamen kapalı olduğu bilinmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- 2005-2023 döneminde ülkemize gelen doğrudan yabancı yatırımların sektörel dağılımı yıllar itibarıyla nasıldır?

- 2- 2005-2023 döneminde yıllar itibarıyla ülkemize gelen doğrudan yabancı yatırımların ne kadarı yeni yatırım yapmaya gelmiştir? Söz konusu yatırımların sektörel dağılımı nasıldır?
- 3- 2005-2023 döneminde yıllar itibarıyla ülkemize gelen doğrudan yabancı yatırımların ne kadarı birleşmeler ve satınalmalar yoluyla yapılan yatırımlardır? Söz konusu yatırımların sektörel dağılımı nasıldır?
- 4- 2005-2023 döneminde yıllar itibarıyla ülkemize gelen doğrudan yabancı yatırımların ne kadarı kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleştirilme yöntemiyle blok olarak veya kısmen yabancı sermayeye satılmasından kaynaklanmıştır? Bu kapsamda, özelleştirilen kamu iktisadi teşebbüsleri hangileridir?
- 5- 2005-2023 döneminde ülkemize gelen doğrudan yabancı yatırımların imalat sanayi üretiminin ve ihracatının ara malı ithalatına bağımlılığını azaltmaya yönelik bir katkısı olmuş mudur?
- 6- 2005-2023 döneminde ülkemize gelen doğrudan yabancı yatırımlar istihdam artışına bir katkı sağlamış mıdır?
- 7- 2005-2023 döneminde ülkemize gelen doğrudan yabancı yatırımların Türkiye'deki birçok kamu kurumunun özelleştirmesi yoluyla, blok veya kısmen satılarak el değiştirmesi mevcut istihdam hacmi üzerinde nasıl bir etki yaratmıştır? Bu kapsamda yapılmış herhangi bir çalışma var mıdır?
- 8- 2005-2023 döneminde yabancıların ülkemizde gayrimenkul alımlarının bölgeler ve iller itibarıyla dağılımı nasıldır?
- 9- Yüksek miktarda doğrudan yabancı sermaye çeken ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de istihdamı ve teknoloji transferini artırıcı bir şekilde doğrudan yabancı sermayeyi imalat sanayiine yönlendirmeye ve/veya ülke ekonomisi açısından stratejik sektörlerde sınırlamalar getirmeye yönelik düzenlemelere gerek olduğunu düşünmüyor musunuz?